Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ФІЛОСОФСЬКІ СТУДІЇ

(назва навчальної дисципліни)
для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Рік навчання Рік навчання 1-й, семестр І-й
(вступ 2025 р.)

Освітні, педагогічні науки
(назва освітньої програми)
Форма навчання (*денна/вечірня, заочна*)

Галузь знань
А Освіта
Спеціальність
А1 Освітні науки
(шифр, назва)
Освітній рівень
Третій (освітньо-науковий)
(доктор філософії PhD)

Кафедра філософії
Викладач: кандидат філософських наук, доцент ***Гончаренко Катерина Сергіївна*** (завідувач кафедри)
Лінк на профіль викладача на сайті факультету чи у Google Scholar:
https://scholar.google.com.ua/citations?user=ZOJCMToAAAAJ&hl=ua
E-mail: (адреса корпоративної пошти викладача): k.s.honcharenko@udu.edu.ua
Лінк на курс в Moodle: https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=4823

І. Основна мета/цілі навчання	*Ознайомлення майбутніх докторів філософії з фундаментальними та прикладними філософськими проблемами як теоретичної та практичної бази наукових досліджень, які існують в різних галузях сучасного наукового знання.*
ІІ. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	*Цикл дисциплін **загальнонаукової** підготовки* *Шифр у навчальному плані **ЗН 01***

III. Обсяг навчальної дисципліни	*Форма навчання*	***Денна/вечірня***	***Заочна***
	Кількість кредитів	***3***	***3***
	Загальна кількість годин	***90***	***90***
	Лекційні заняття	***24***	***6***
	Семінарські/практичні заняття	***20***	***4***
	Самостійна робота	***46***	***80***
IV. Короткий зміст навчальної дисципліни	***Модуль 1. Фундаментальні філософські проблеми.*** *(Модуль передбачає поглиблене вивчення глобальних проблем філософії та всебічного розуміння питань буття, пізнання, людини та її місця у світі. Вивчення тем спрямоване на розширення світогляду, поглиблення знань філософських концепцій, розвиток критичного мислення завдяки співставленню різних теорій та виважування їх через контекст сьогодення, формування цілісного уявлення про взаємозв'язок різних систем, з'ясування природи людини, її місця в суспільстві, культурі тощо).* *Тема 1. Ідентичність філософії як форми світогляду* *Тема 2. Метафізика як розділ філософії* *Тема 3. Альтернативи класичної діалектики. Нелінійне мислення* *Тема 4. Загальні проблеми теорії пізнання та епістемології* *Тема 5. Загальні проблеми праксеології* ***Модуль 2. Прикладні філософські проблеми.*** *(Модуль передбачає пошук відповідей на конкретні питання, які виникають у сучасному науковому світі, суспільстві, різних сферах діяльності людини та є невіддільними від повсякдення. На відміну від фундаментальної філософії, яка досліджує загальні/абстрактні питання буття, пізнання, цінностей, прикладна складова філософії спрямована на застосування філософських принципів для вирішення конкретних проблем. В ході освоєння модулю передбачено: аналіз різних дилем, які наразі виникають в різних сферах життя (медицина, політика, технології тощо), опанування методів раціонального обґрунтування рішень, зважаючи на аргументи та потенційні загрози/наслідки, аналіз соціальних, політичних та культурних явищ з філософської точки зору, ефективне обговорення складних етичних питань та обстоювання точок зору, застосування інструментів філософії до вирішення реальних проблем. Задля реалізації практичної складової в ході вивчення тематики задіяно аналіз реальних кейсів, філософські дискусії, розбір проєктних напрацювань тощо).* *Тема 1. Класична філософія природи (натурфілософія)* *Тема 2. Філософія екології та біоетика* *Тема 3. Класична та посткласична філософська антропологія* *Тема 4. Філософія культури.* *Тема 5. Традиційні проблеми соціальної філософії* *Тема 6. Філософія освіти* *Тема 7. Філософія техніки та штучного інтелекту* *Тема 8. Філософія історії та футурологія* *Тема 9. Філософія науки* *Тема 10. Філософська методологія*		

	Модуль 3. Філософські студії у контексті освітньої програми. *Тема 11. Філософські засади провідних сучасних педагогічних концепцій.* *Тема 12. Переваги новітніх технологій в освіті та небезпеки, пов'язані з ними.* *Тема 13. Філософія як засіб подолання негативних явищ в освітньому процесі.* Детальніша інформація про тематику дисципліни (види занять, теми практичних /семінарських занять, теми самостійної роботи, індивідуальні завдання та інше розміщено на курсі у Moodle: https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=4823
V. Результати навчання	**ЗК 1.** Здатність ефективно вирішувати складні завдання у галузі освіти на засадах системного наукового мислення, широкого культурного світогляду, принципів сталого розвитку, професійної етики та академічної доброчесності (світоглядна компетентність). **ЗК 5.** Здатність здійснювати професійну діяльність у міжнародному освітньому та науковому середовищі (іншомовна компетентність). **ФК 1.** Здатність інтегрувати міждисциплінарні знання, планувати та реалізовувати оригінальні наукові дослідження, отримувати результати, що сприяють продукуванню нових знань у сфері освіти й педагогіки; виявляти, формулювати та розв'язувати дослідницькі проблеми з урахуванням їх сутності, тенденцій розвитку та чинників впливу, а також забезпечувати якість наукового пошуку. **ФК 2.** Здатність використовувати сучасні методи й засоби наукового дослідження, цифрові технології, електронні ресурси, бази даних і спеціалізоване програмне забезпечення в освітній та науковій діяльності. **ФК 4.** Здатність здійснювати та координувати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, зокрема в умовах, що потребують інноваційних підходів, стратегічного мислення та творчого вирішення професійних завдань. **ПРН 1.** Уміти вирішувати складні наукові та інноваційні завдання у сфері освіти, формувати сучасні концептуальні й методологічні підходи, впроваджувати інновації з урахуванням принципів сталого розвитку, професійної етики та академічної доброчесності. **ПРН 5.** Вільно представляти й обговорювати результати наукових досліджень і актуальні проблеми освіти державною та іноземними мовами, публікувати результати власних досліджень у провідних національних і міжнародних наукових виданнях. **ПРН 7.** Розуміти фундаментальні засади педагогічних наук, методологію наукових досліджень та застосовувати їх у власній науковій і викладацькій діяльності з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. **ПРН 8.** Використовувати сучасні методи, інструменти наукового пошуку та інноваційної діяльності для отримання нових знань і розв'язання комплексних проблем у сфері освіти, суміжних міждисциплінарних напрямах, а також для професійного саморозвитку впродовж життя.
VI. Порядок і критерії оцінювання	***Поточний контроль:****1. Опрацювання матеріалів до практичних занять та участь в них: доповідь на занятті, участь в обговоренні теми шляхом постановки проблемних питань та дискусія, доповнення міркувань. (Відповіді на шести заняттях, кожне з яких передбачає максимальну оцінку 5 балів, в загальному підсумку може становити 30 балів).* *2. Написання реферату з дисципліни. Виконується з теми, яка визначається на перетині проблематики курсу та теми дисертаційного дослідження здобувача освіти. Оцінка за реферат становить допуск до складання іспиту. (Максимальна оцінка за виконання реферату може становити 30 балів).*

	Підсумковий контроль *здійснюється у формі усного іспиту (відповіді на 4 питання одного з 35 екзаменаційних білетів, з них 3 питання – теоретичні, одне – характеристика першоджерела).* **Критерії оцінювання** Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки. (*Оцінку 5 балів здобувач може отримати у випадку системного розуміння теми, позицію обґрунтовує на основі різних джерел; висловлює інноваційну й оригінальну авторську позицію; оцінка 4 бали ставиться за комплексне розуміння теми, з наявними незначними огріхами в інтерпретації фактів, міркування обґрунтовує на основі освоєння декількох джерел, має авторську позицію та вміє логічно структурувати навчальний матеріал; оцінка 3 бали ставиться за базове розуміння теми, не оригінальну авторську позицію та її стисле розкриття під час представлення теми, алогічну структуризацію навчального матеріалу; 2-1 бали ставиться за поверхове розуміння теми, наявні значні фактичні помилки та виявлений академічний плагіат.* Під час виконання письмової роботи (реферат): повнота розкриття теми; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; дотримання вимог оформлення письмової роботи. **Рівень відповідності критеріям** Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно висловлюється з теми будь-якого рівня складності, аргументовано висловлює свої думки. Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності. Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно. Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово. Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем. Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; 0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом.
VII. Політика курсу	**Загальні правила під час занять**: *взаємоповага*; *активна участь* у дискусіях та обговореннях; *вимкнення гаджетів* (під час онлайн-занять вимкнення звуку); *запис матеріалу*: можна записувати матеріал лекцій, але фотографувати екрани презентацій/схем/малюнків лише з дозволу викладача. **Дедлайни та умови для перескладання**: *чіткі дедлайни*: всі завдання мають бути виконані та здані до зазначеного терміну (реферат); *обґрунтування пропусків*; *перескладання*: можливість перескладання зазвичай передбачається, але лише в усній формі (курс спрямований на високий розвиток комунікативних навичок, участь в дискусіях тощо). **Академічна доброчесність**: *самостійна робота*: завдання мають виконуватися самостійно, в разі посилання на матеріали – цитування джерел; *плагіат є неприпустимим*. **Зворотній зв'язок**: викладач регулярно надає зворотній зв'язок в разі коректного звернення усталеними нормами – засобами

	(корпоративна електронна адреса). **Індивідуальні консультації**: при виникненні питань, здобувачі мають можливість звернутися до викладача за індивідуальною консультацією.
VIII. Основні інформаційні ресурси	*Зазначають кілька основних джерел (підручники, посібники, статті, монографії, інтернет-ресурси тощо) для вивчення навчальної дисципліни* Андрущенко В.П., Волинка Г.І. Мозгова Н.Г. та ін. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: Навч. посібн. За ред. Г.І. Волинки. 3-є вид. Київ: Каравела. 2021. 368 с.; Гончаренко К. Технократичний дискурс як артикуляція структурних суперечностей техногенної цивілізації. *Вісник КАІ. Серія: Філософія. Культурологія*. 2025. № 2 (42). С.36-64, DOI: https://doi.org/10.18372/2412-2157.42.21004; Honcharenko K. Postmodern Performativity of the Global World. Studia Warmińskie, 2025. 62. P. 139–148. https://doi.org/10.31648/sw.11975; Абисова М., Гончаренко К. Комунікативні стратегії в глобалізованому світі. Навчальний посібник. Київ, 2005. 104 с.; Аристотель. Метафізика. Пер. з давньогрецьк. О. Панича. Київ: Темпора. 2022. 848 с.; Лакс М. Метафізика. Сучасний вступний курс. 2-е вид. Київ: Дух і Літера. 2021. 608 с.; Краковецький О. Chat GPT, DALLE, Midjorney: Як генеративний штучний інтелект змінює світ. Київ: Boock Chef. 2024. 190 с.; Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості. Пер. з англ. Т. Сахно. Київ: Наш Формат. 2020. 192 с.; Мак Таґарт Дж. Е. Природа існування. Т. 1. Пер. з англ. Ю. Олійник. Київ: Темпора. 2022. 536 с.; Мак Таґарт Дж. Е. Природа існування. Т. 2. Пер. з англ. Ю. Олійник. Київ: Темпора. 2022. 912 с.; Мендовз Д. Мистецтво мислити системно. Розв'язання проблем від особистого до глобального масштабу. Пер. з англ. Ю. Шекет. Харків: Віват. 2024. 304 с.
Обговорено та затверджено на засіданні кафедри __філософії____ протокол №_1__ від __27 серпня 2025 р._____	